

Illuka Kooli ainekava	Ainevaldkond: eesti keel ja kirjandus	Õppeaine: eesti keel
III kooliaste	VII klass	Tundide arv: 2 tundi nädalas
Õppeaine kirjeldus		
<p>Eesti keele oskus on nii aineõpetuse eesmärk kui ka õppekavas sätestatu omandamise alus. Eesti keele oskus kõnes ja kirjas on inimese identiteedi, tema mõtlemis- ja tundevoime kujunemise alus, jätkusuutliku ja enastjuhtiva õppimise eeldus. Kui õpilane mõistab eesti keele tähtsust sotsiaalse suhtluse vahendina ja rahvusliku kultuuri kandjana, kujuneb ta täisväärtuslikuks ühiskonnaliikmeks, kes suudab ennast erinevates suhtlusolukordades selgelt ja ladusalt väljendada, mõistab erinevaid tekste, on võimeline argumenteerima ja mõtestatud teksti looma.</p> <p>Keeletundides pannakse alus õpilaste sotsiaalsele kirjaoskusele, st oskusele kasutada keelt teadlikult ja kriitiliselt isiklikus ja avalikus elus, õppe- ja tööolukorras. Õpilastes kujundatakse teadmisi ja oskusi, mis hõlmavad keelt, selle variante, eri tüüpi ja liiki tekste ning mis lubavad toime tulla suulise ja kirjaliku suhtlusega, tekstide vastuvõtu ja loomisega. Keeleõpetuse kõrgeim siht on aidata õpilasel kujuneda iseseisvaks teksti vastuvõtjaks ja loojaks, kes on omandanud tänapäeva eesti kirjakeele.</p> <p>Teksti vastuvõtu õpetusega kujundatakse oskust tekste leida ja valida, eesmärgipäraselt lugeda ja kuulata, samuti rakendatakse erinevaid lugemis- ja kuulamisvõtteid ning süvendatakse oskust teksti mõista ja sellele reageerida. Arendatakse kriitilise lugemise oskust ning analüüsitakse erinevaid tarbetekste. Elulähedaste ja tähenduslike aine- ja muude tekstide käsitus lõimitakse tekstide ülesehitusliku eripära, sõnavara, grammatika ja õigekeelsuse õpetamisega, et kujundada õpilases loomulik keeleteadlikkus.</p> <p>Tekstiloomes õpetusega kujundatakse mitmekülgset ja eesmärgistatud eneseväljendusoskust, mille puhul õpilane tajub situatsiooni ja adressaati ning suudab oma mõtteid selgelt ja täpselt tekstiliigile omasel viisil väljendada. Jutustavate, kirjeldavate ja arutluselementidega tekstide kõrval hõlmab kirjutamine avarat tekstivälja alates tarbetekstidest kuni ilukirjanduseni. Tekstiloomes on põhiorhk kirjutamise protsessil, õpilane järgib kirjutamise etappe alates eeltööst kuni lõpptulemuse vormistamise ja viimistlemiseni.</p> <p>Keeleteadlikkuse õpetusega avardatakse keeleteadmisi, omandatakse õigekeelsuspõhimõtted, kujundatakse eesti keelt väärtustavat hoiakut. Arendatakse oskust tänapäeva eesti kirjakeelt teadlikult kasutada, kujundatakse arusaamist keele arengust ja muutumisest ning murrete eripärast. Keeleteadlikkust, mis peab tagama korrektse ja mitmekülgse kirjakeele omandamise, õpetatakse muude tekstitoimingute osana.</p> <p>Keeletundides omandatakse konkreetseid keeleteadmisi ja praktilisi oskusi, analüüsitakse loetut ja kuuldut, kujundatakse keelega seotud hoiakuid ja antakse hinnanguid ning kirjutatakse eri liiki tekste. Arendatakse oskust sobivatest allikatest ja keskkondadest infot hankida, seda lugeda ja kriitiliselt hinnata. Keeleallikate kasutamine lõimitakse tekstiloomesse, st, et õpilane oskab teabe põhjal langetada teadlikke keelevelikuid, mis arvestavad suhtlusolukorra sobivust. Tekstitöös on oluline ka digitaalse sisu loomine, muutmine ja taasesitamine.</p>		

Õpitulemused:	Metoodilised soovitusel, sh õpistrateegiate rakendamine, diferentseerimise võimalused
<p>Õpilane</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oskab valida suhtluskanalit, peab asjalikku kirja- ja meilivahetust; • esitab kuuldu ja loetu kohta küsimusi, teeb kuuldu ja loetu põhjal järeldusi ning annab hinnanguid; <ul style="list-style-type: none"> • võtab loetut ja kuuldu eesmärgipäraselt kokku ja vahendab nii suuliselt kui ka kirjalikus vormis; • seostab omavahel teksti, seda toetavat tabelit, pilti ja heli; • reageerib tekstidele sihipäraselt nii suuliselt kui ka kirjalikult ning sobivas vormis: võrdleb tekste omavahel, selgitab arusaamatuks jäänud, esitab küsimusi, vahendab ja võtab kokku, kommenteerib, esitab vastuväiteid, loob tõlgendusi ja esitab arvamusi ning seostab teksti oma kogemuse ja mõtetega; • kasutab omandatud keele- ja tekstimõisteid teksti tõlgendamisel, tekstide seostamisel ja tekstile reageerimisel; • põhjendab ja avaldab viisakalt, asja- ja olukohaselt oma arvamust ja seisukohta sündmuse, nähtuse või teksti kohta nii suuliselt kui ka kirjalikus vormis; • kasutab omandatud keele- ja tekstimõisteid nii tekste luues kui ka seostades; • oskab ette valmistada, kirjutada ja suuliselt esitada eri tüüpi tekste (jutustav, kirjeldav, arutlev); vormistab tekstid korrektselt; • eristab kirjakeelt argikeelest; • teab eesti keele murdeid; • järgib eesti õigekirja aluseid ja põhireegleid; oskab õigekirjajuhiseid leida veebiallikatest, sõna- ja käsiraamatutest; <ul style="list-style-type: none"> • teab eesti keele häälikusüsteemi, sõnaliike ja -vorme; • rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes, tekste analüüsid ja hinnates; 	<ul style="list-style-type: none"> • Uute teemade seostamine õpituga; • Enesetestimine • Erinevate kiirete veebiharjutuste tegemine eelmiste teemade kohta; • Teemast kokkuvõtte koostamine; • Teemakohaste harjutuste koostamine, ka veebis • Ettekannete tegemine; • Reeglite tuletamine praktika põhjal; • Enesehindamine ja -analüüs • Mnemoonikute kasutamine meeldejätmisel. • Materjalide mitmekordne läbilugemine. • Loetust oluliste mõtete markeerimine või allajoonimine lugemise ajal. • Lugemisvalik igale õpilasele vastavalt tema huvidele ja võimetele

- teab õpitud tekstiliikide keelelisi erijooni; kasutab tekstide koostamisel tavakohast ülesehitust ja vormistust.

Õppesisu

Suuline ja kirjalik suhtlus, tekstiloome

- Kuuldust ja loetust kokkuvõtte tegemine, asjakohaste küsimuste esitamine
- Meilivahetus, meili kirjutamine ja keelevahendite valik
- Sõnalise teksti seostamine pildilise teabega. Pilttekstide ja teabegraafika lugemine ja tõlgendamine
- Teabe edastamine, reprodutseerimine, seostamine konkreetse teema või isikliku kogemuse piires
- Kirja kirjutamine ja vormistamine, keelevahendite valik
- Kirjalike tööde vormistamise põhimõtted. Teksti arvutitöötlus digipädevus: e-kiri digipädevus: sisuloome, tekstitöötlus. Arvamusloo suuline ja kirjalik kommenteerimine: isikliku digipädevus: digitaalne meedia, sisuloome, seisukoha kujundamine, selle põhjendamine
- Intervjuu tegemine: valmistumine, küsitlemine, kirjutamine, toimetamine ja vormistamine
- Tele- ja raadiosaated.

Õigekeelsus ja keelehoole

- Kirjakeel ja argikeel. Eesti keele murded

Häälikuõpetus ja õigekiri

- Häälikute liigitamine. Kaashäälikuühendi põhireegli rakendamine liitega sõnades, kaashäälikuühendi õigekirja erandid. Veaohtliku häälikuõigekirjaga sõnad. Omasõnad ja võõrsõnad. Veaohtlike võõrsõnade õigekiri
- Silbitamine, pikk ja lühike silp

Õige hääldus

- Välte ja õigekirja seosed
- ÕS-ist (nii veebi- kui ka raamatuvariandist) õigekirja ja õigehäälduse kontrollimine.

Sõnavaraõpetus

- Sõna ja tähendus, sõnastuse rikastamine, sünonüümide tähendusvarjundid. Homonüümid ja veaohtlikud paronüümid. Vormiõpetus ja õigekiri
- Sõnaliigid: tegusõnad, käändsõnad (nimi-, omadus, arv- ja asesõnad) ja muutumatud sõnad (määr-, kaas-, side- ja hüüdsõnad). Sõnaliikide funktsioon lauses.

<ul style="list-style-type: none"> • Tegusõna pöördelised vormid: pööre, arv, aeg, kõneviis, tegumood. Tegusõna vormide kasutamine lauses. Tegusõna käändelised vormid. Tegusõna astmevaheldus: veahtlikud tegusõnad ja sõnavormid. Õige pöördevormi leidmine ÕS-ist, vormimoodustus tüüpsõna eeskujul. Liit-, ühend- ja väljendtegasõna. Tegusõna kokku- ja lahkukirjutamine. • Käandsõnad. Käanetevahelised seosed. Veahtlikud käändevormid. Käandsõna astmevaheldus: veahtlikud käandsõnad ja sõnavormid. Õige käändevormi leidmine ÕS-ist, vormimoodustus tüüpsõna eeskujul. Omadussõna võrdlusastmed: veahtlikud sõnad. Käandsõna kokku- ja lahkukirjutamine. • Numbrite kirjutamine: põhi- ja järgarvud, kuupäevad, aastad, kellaajad. • Muutumatud sõnad. Määr- ja kaassõnade eristamine. 	
Põhimõisted:	
kirja-, argi, murde ja oskuskeel; tegusõna pööre, arv, aeg, kõneviis, tegumood; käänded, põhi- ja järgarvud, tüüpsõna ja tüüpkond, sõna sisehällikud, rõhk, valde, tugev ja nõrk aste	
Kooli väärtuste arendamine:	
<ul style="list-style-type: none"> • KOOSTÖÖd praktiseeritakse erinevate rühma- ja paaristööde tegemisel • LOOVUS areneb erinevaid tekste lugedes ning luues ja probleemülesandeid lahendades • KESKKONNAHOIDu toetavaid eriliigilisi tekste käsitletakse keeletundides, • TERVIS – ka keeletundides pöörame tähelepanu vaimse, füüsilise, sotsiaalse tervise hoidmisele ja edendamisele ning tervislike harjumuste kujunemisele. • ETTEVÕTLIKKUSE arendamine toimub erinevate loodavate tarbetekstide ja tulevikuperspektiivi seadvate loovtekstide kirjutamise kaudu, 	
Lõiming	Hindamine:
<ul style="list-style-type: none"> • ajalugu, geograafia – keele muutumine ajas ja ruumis • Teised keeled– muutevormide võrdlus • muusika, hiina keel – keele toonid, nende eristamine, võrdlus eesti keelega • kirjandus, ajalugu, loodus- ning ühiskonnaõpetus jt õppeained – illustreeritud tekstid ja nende kohasus, keele kujunemise mõjurid • matemaatika, füüsika, keemia – arvsõnade, ühikute kirjutamine 	<p>Jooksev hindamine toimub tunnis omandatud teadmiste rakendamise eest praktilistes ülesannetes. Õpilane saab pidevalt suulist tagasisidet oma soorituste kohta. Loovtundides toimub hindamine loovuse ja teoreetiliste teadmiste koosrakendamise eest. Iga teema eest saavad õpilased hinde kas kontrolltöö, loovteksti vms põhjal. Jooksvaid hindeid saab õpilane aktiivse töö eest tundides. Koostööoskust, kuulamis- ja kõnelemisoskust hinnatakse rühmatööde ja ühiste loovtööde puhul.</p> <p>Hindamise aluseks on kooli hindamisjuhend. Õpilane saab suulist ja kirjalikku tagasisidet ning hindeid. Hindega „5” hinnatakse õpilast,</p>

	kes on saavutanud 90–100% maksimaalsest võimalikust punktide arvust, hindegaga „4” 75–89%, hindegaga „3” 50–74%, hindegaga „2” 20–49% ning hindegaga „1” 0–19%.
Kooliastme teadmised, oskused ja hoiakud:	
<ol style="list-style-type: none">1) väärtustab oma rahvapärimust ja kultuuri mitmekesisust;2) väärtustab eesti keelt kui kultuuri kandjat ja avaliku suhtluse vahendit.3) on keeleteadlik, väljendab end eesmärgipäraselt, selgelt, asjakohaselt ja keeleliselt korrektselt suuliselt ning kirjalikult;4) loeb tekste vilunult, eesmärgistatult ja kriitiliselt eri keskkondades ja allikatest;5) kirjutab eesmärgistatult ja keeleliselt korrektselt eri liiki tekste eri keskkondades ja allikate toel;6) analüüsib ja hindab kriitiliselt eri liiki suulisi ja kirjalikke tekste, arvestab intellektuaalomandiga;7) mõistab eri tüüpi ja liiki tekstide ülesehitust, sisu, keelelist eripära ning funktsiooni;8) kujundab lugemise kaudu väärtushoiakuid ja tõekspidamisi;9) väljendab end sobivat ja rikkalikku sõnavara kasutades;10) omandab lugemisharjumuse ja väärtustab lugemist.	

Illuka Kooli ainekava	Ainevaldkond: keel ja kirjandus	Õppeaine: eesti keel
III kooliaste	VIII klass	Tundide arv: 2 tundi nädalas

Õppeaine kirjeldus

Eesti keele oskus on nii aineõpetuse eesmärk kui ka õppekavas sätestatu omandamise alus. Eesti keele oskus kõnes ja kirjas on inimese identiteedi, tema mõtlemis- ja tundevõime kujunemise alus, jätkusuutliku ja enastjuhtiva õppimise eeldus. Kui õpilane mõistab eesti keele tähtsust sotsiaalse suhtluse vahendina ja rahvusliku kultuuri kandjana, kujuneb ta täisväärtuslikuks ühiskonnaliikmeks, kes suudab ennast erinevates suhtlusolukordades selgelt ja ladusalt väljendada, mõistab erinevaid tekste, on võimeline argumenteerima ja mõtestatud teksti looma.

Keeletundides pannakse alus õpilaste sotsiaalsele kirjaoskusele, st oskusele kasutada keelt teadlikult ja kriitiliselt isiklikus ja avalikus elus, õppe- ja tööolukorras. Õpilastes kujundatakse teadmisi ja oskusi, mis hõlmavad keelt, selle variante, eri tüüpi ja liiki tekste ning mis lubavad toime tulla suulise ja kirjaliku suhtlusega, tekstide vastuvõtu ja loomisega. Keeleõpetuse kõrgeim siht on aidata õpilasel kujuneda iseseisvaks teksti vastuvõtjaks ja loojaks, kes on omandanud tänapäeva eesti kirjakeele.

Teksti vastuvõtu õpetusega kujundatakse oskust tekste leida ja valida, eesmärgipäraselt lugeda ja kuulata, samuti rakendatakse erinevaid lugemis- ja kuulamisvõtteid ning süvendatakse oskust teksti mõista ja sellele reageerida. Arendatakse kriitilise lugemise oskust ning analüüsitakse erinevaid tarbetekste. Elulähedaste ja tähenduslike aine- ja muude tekstide käsitus lõimitakse tekstide ülesehitusliku eripära, sõnavara, grammatika ja õigekeelsuse õpetamisega, et kujundada õpilases loomulik keeleteadlikkus.

Tekstiloomes õpetusega kujundatakse mitmekülgset ja eesmärgistatud eneseväljendusoskust, mille puhul õpilane tajub situatsiooni ja adressaati ning suudab oma mõtteid selgelt ja täpselt tekstiliigile omasel viisil väljendada. Jutustavate, kirjeldavate ja arutluselementidega tekstide kõrval hõlmab kirjutamine avarat tekstivälja alates tarbetekstidest kuni ilukirjanduseni. Tekstiloomes on põhiorhk kirjutamise protsessil, õpilane järgib kirjutamise etappe alates eeltööst kuni lõpptulemuse vormistamise ja viimistlemiseni.

Keeleteadlikkuse õpetusega avardatakse keeleteadmisi, omandatakse õigekeelsuspõhimõtted, kujundatakse eesti keelt väärtustavat hoiakut. Arendatakse oskust tänapäeva eesti kirjakeelt teadlikult kasutada, kujundatakse arusaamist keele arengust ja muutumisest ning murrete eripärast. Keeleteadlikkust, mis peab tagama korrektse ja mitmekülgse kirjakeele omandamise, õpetatakse muude tekstitoimingute osana.

Keeletundides omandatakse konkreetseid keeleteadmisi ja praktilisi oskusi, analüüsitakse loetut ja kuuldut, kujundatakse keelega seotud hoiakuid ja antakse hinnanguid ning kirjutatakse eri liiki tekste. Arendatakse oskust sobivatest allikatest ja keskkondadest infot hankida, seda lugeda ja kriitiliselt hinnata. Keeleallikate kasutamine lõimitakse tekstiloomesse, st, et õpilane oskab teabe põhjal langetada teadlikke keelevelikuid, mis arvestavad suhtlusolukorra sobivust. Tekstitöös on oluline ka digitaalse sisu loomine, muutmine ja taasesitamine.

Õpitulemused:	Metoodilised soovitused, sh õpistrateegiate rakendamine, diferentseerimise võimalused
<p>Suuline ja kirjalik suhtlus</p> <ul style="list-style-type: none"> oskab algatada, arendada, tõrjuda ja katkestada nii suhtlust kui ka teemasid; käsitleb koos partneri või rühmaga sihipäraselt eakohaseid teemasid ning lahendab probleemülesandeid, kasutades sobivalt kas suulist või kirjalikku keelevormi; väljendab oma seisukohti ja sõnastab vajadusel oma eriarvamuse; teeb ettepanekuid, esitab omapoolseid põhjendusi, annab vajadusel lisateavet. <p>Teksti vastuvõtt</p> <ul style="list-style-type: none"> orienteerub tekstimaailmas: tunneb olulisi tekstiliike (peamisi tarbe-, teabe-, meedia- ja reklaamižanre), nende põhijooni ja kasutusvõimalusi; teab, et teksti väljenduslaad oleneb teksti kasutusvaldkonnast liigist ja autorist; loeb ja kuulab sihipäraselt, kriitiliselt ning arusaamisega nii oma huvivaldkondade kui ka õpi- ja elutarbelisi tekste; märkab kujundlikkust mõjutusvahendina. <p>Tekstiloomed</p> <ul style="list-style-type: none"> tunneb kirjutamiseks ja esinemiseks valmistumise etappe; leiab tekstiloomeks vajalikku teavet raamatukogust ja internetist; valib kriitiliselt teabeallikaid ning osundab neid sobivas vormis; oskab eesmärgipäraselt kirjutada kirjandit; oskab suuliselt esineda (tervitab, võtab sõna, koostab ning peab lühikese ettekande ja kõne). <p>Keeleteadlikkus</p> <ul style="list-style-type: none"> teab eesti keele lauseehituse peajooni; tunneb keelendite stiiliväärtust, kasutab ja mõistab tekstis keelendeid; 	<p>Enesetestimine küsimustega</p> <p>Õppimise hajutamine väiksemateks ülesanneteks pikema perioodi peale ja varasemalt õpitu kordamine koos uue materjali omandamisega.</p> <p>“Miks” küsimuste esitamine ja põhjenduste loomine faktide ja kontseptsioonide õppimisel.</p> <p>Selgitamine, kuidas on uued teadmised seotud varasemate arusaamadega.</p> <p>Läbisegi õppimine ehk erinevate, kuid omavahel seotud materjalide või probleemide õppimine samaaegselt.</p> <p>Kokkuvõtte koostamine, kirjutades loetud tekstist sõna-sõnalt ümber peamised seisukohad.</p> <p>Õppides materjalist mentaalsete kujutuspiltide loomine.</p> <p>Mnemoonikute kasutamine meeldejätmisel.</p> <p>Materjalide mitmekordne läbilugemine.</p> <p>Loetust oluliste mõtete markeerimine või allajoonimine lugemise ajal.</p> <p>Lugemisvalik igale õpilasele vastavalt tema võimetele ja huvidele</p>

- teab suulise ja kirjaliku keelevormi erijooni ning eristab kirjakeelt kõnekeelest;
- järgib eesti õigekirja aluseid ja põhireegleid;
- oskab leida õigekirjajuhiseid internetiallikatest ning sõna- ja käsiraamatutest, kasutab arvuti õigekirjakorrektorit;
- rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes, tekste analüüsides ja hinnates;
- teab õpitud tekstiliikide keelelisi erijooni;
- kasutab tekste koostades tavakohast ülesehitust ning vormistust.

Õppesisu:

Suuline ja kirjalik suhtlus

Suhtlusolukord, selle komponendid, suhtluspartnerid. Erinevates suhtlusolukordades osalemine. Suhtlusolukorraga arvestamine. Suhtlemisel partneri arvestamine. *Suulise suhtlemise tavad eesti keeles: pöördumine, tervitamine, telefonivestlus.* Suhtlemine rühmas, sõna saamine, kõnejärje hoidmine. Rühmatöö käigus arvamuse avaldamine ja põhjendamine. Diskussioon. Kompromissi leidmine, kaaslaste õeldu/ tehtu täiendamine ja parandamine. Kaaslaste tööle põhjendatud hinnangu andmine. Suulise arutelu tulemuste kirjalik talletamine. Väitlus, väitluse reeglid. Veebisuhtluse eesmärgid, võimalused ja ohud.

Teksti vastuvõtt

Peamised tekstiliigid (tarbe-, teabe- ja meediažanrid), nende eesmärgid ning keelekasutus. Eri liiki tekstide lugemine ja võrdlemine.

Teabetekstide (õpikutekst, populaarteaduslik tekst) eesmärk, tunnused ja ülesehitus. Uurimuse eesmärk ning ülesehitus. Pilttekstide ja teabegraafika lugemine ja tõlgendamine.

Kõne kuulamine ning märkmete tegemine. Kõnest olulise teabe ja probleemide leidmine ning kokkuvõtte tegemine. Konspekterimine. Kõne põhjal küsimuste esitamine.

Reklaamtekst, reklaamtekstide eesmärk ja tunnused. Avalik ja varjatud mõjutamine. Meediaeetika kesksed põhimõtted. Sõnavabaduse põhimõte ning selle piirangud.

Tekstiloomes

Teabe leidmine, reprodutseerimine ning seostamine konkreetse teema või isikliku kogemuse piires. Alustekstide (meedia- ja teabetekstid) põhjal kirjutamine: refereerimine, arutlemine. Teabeallikatele ja alustekstidele viitamise võimalused.

Kõneks valmistumine, kõne koostamine ja esitamine. Kõne näitlikustamine. Ettekande koostamine ja esitamine.

Kirjandi kirjutamise eeltöö: mõtete kogumine, kava koostamine, mustandi kirjutamine. Kirjandi teema ja peamõte. Kirjandi ülesehitus. Teksti liigendamine. Jutustava, kirjeldava ja arutleva kirjandi kirjutamine.

Keeleteadlikkus

Eesti kirjakeele kujunemine.

Vormiõpetus ja õigekiri.

Käändsõnad. Käänetevahelised seosed. Veaohtlikud käändevormid. Käändsõna astmevaheldus: veaohtlikud käändsõnad ja sõnavormid. Õige käändevormi leidmine ÕS-ist, vormimoodustus tüüpsõna eeskujul. Omadussõna võrdlusastmed: veaohtlikud sõnad.

Käändsõna kokku- ja lahkukirjutamine.

Algustäheõigekiri

Nimi, nimetus ja pealkiri. Isikud ja olendid; kohad ja ehitised; asutused, ettevõtted ja organisatsioonid; riigid ja osariigid; perioodikaväljaanded; teosed, dokumendid ja sarjad; ajaloosündmused; üritused; kaubad.

Lauseõpetus ja õigekiri

Lause. Lause suhtluseesmärgid.

Lauseliikmed: öeldis, alus, sihtis, määrus ja öeldistäide. Täiend. Korduvate eri- ja samaliigiliste lauseliikmete ning täiendite kirjavahemärgistamine koondlauses. Lisandi ja ütte kirjavahemärgistamine ning kasutamine lauses.

Liht- ja liitlause. Lihtlause õigekiri. Rindlause. Rindlause osalausete ühendamise võimalused, rindlause kirjavahemärgistamine. Põimlause. Pea- ja kõrvallause. Põimlause õigekiri.

Segaliitlause. Lauselühend. Lauselühendi õigekiri. Lauselühendi asendamine kõrvallausega.

Liht- ja liitlause sõnajärg.

Otsekõne, kaudkõne ja tsitaat. Otsekõnega lause muutmine kaudkõneks.

Põhimõisted:

Liit-, liht-, põim-, rindlause, tsitaat-, oma- ja võõrsõna

Kooli väärtuste arendamine:

- KOOSTÖÖd praktiseeritakse erinevate rühma- ja paaristööde tegemisel
- LOOVUS areneb erinevaid tekste lugedes ning luues ja probleemülesandeid lahendades
- KESKKONNAHOIDu toetavaid eriliigilisi tekste käsitletakse keeletundides,
- TERVIS – ka keeletundides pöörame tähelepanu vaimse, füüsilise, sotsiaalse tervise hoidmisele ja edendamisele ning tervislike harjumuste kujunemisele.
- ETTEVÕTLIKKUSE arendamine käib erinevate loodavate tarbetekstide ja tulevikuperspektiivi seadvate loovtekstide kirjutamise kaudu,

Lõiming:

Ühiskonnaõpetus, kirjandus, võõrkeeled, ajalugu, loodusaineid, muusika, kunst, tehnoloogia- ja liikumisõpetus, matemaatika – kõigi ainetega lõimub eesti keel kui aine, kus jälgitakse eri keeletasandeid, keele arengut ajas, ruumis ja erinevatel mõjuväljadel, just keele kaudu omandatakse muudki õppeained

- ajalugu, geograafia – keele muutumine ajas ja ruumis

Hindamine:

Hindamine: Jooksev hindamine toimub tunnis omandatud teadmiste rakendamise eest praktilistes ülesannetes. Õpilane saab pidevalt suulist tagasisidet oma soorituste kohta.

<ul style="list-style-type: none">• Teised keeled– muutevormide võrdlus• muusika, hiina keel – keele toonid, nende eristamine, võrdlus eesti keelega• kirjandus, ajalugu, loodus- ning ühiskonnaõpetus jt õppeained – illustreeritud tekstid ja nende kohasus, keele kujunemise mõjurid• matemaatika, füüsika, keemia – arvsõnade, ühikute kirjutamine	<p>Loovtundides toimub hindamine loovuse ja teoreetiliste teadmiste koosrakendamise eest.</p> <p>Iga teema eest saavad õpilased hinde kas kontrolltöö, loovteksti vms põhjal. Jooksvaid hindeid saab õpilane aktiivse töö eest tundides.</p> <p>Koostööoskust, kuulamis- ja kõnelemisoskust hinnatakse rühmatööde ja ühiste loovtööde puhul.</p> <p>Hindamise aluseks on kooli hindamisjuhend. Õpilane saab suulist ja kirjalikku tagasisidet ning hindeid. Hindega „5” hinnatakse õpilast, kes on saavutanud 90–100% maksimaalsest võimalikust punktide arvust, hindega „4” 75–89%, hindega „3” 50–74%, hindega „2” 20–49% ning hindega „1” 0–19%.</p>
---	---

Kooliastme teadmised, oskused ja hoiakud:

Õpilane

- 1) väärtustab oma rahvapärimust ja kultuuri mitmekesisust;
- 2) väärtustab eesti keelt kui kultuuri kandjat ja avaliku suhtluse vahendit.
- 3) on keeleteadlik, väljendab end eesmärgipäraselt, selgelt, asjakohaselt ja keeleliselt korrektselt suuliselt ning kirjalikult;
- 4) loeb tekste vilunult, eesmärgistatult ja kriitiliselt eri keskkondades ja allikatest;
- 5) kirjutab eesmärgistatult ja keeleliselt korrektselt eri liiki tekste eri keskkondades ja allikate toel;
- 6) analüüsib ja hindab kriitiliselt eri liiki suulisi ja kirjalikke tekste, arvestab intellektuaalomandiga;
- 7) mõistab eri tüüpi ja liiki tekstide ülesehitust, sisu, keelelist eripära ning funktsiooni;
- 8) kujundab lugemise kaudu väärtushoiakuid ja tõekspidamisi;
- 9) väljendab end sobivat ja rikkalikku sõnavara kasutades;
- 10) omandab lugemisharjumuse ja väärtustab lugemist.

Illuka Kooli ainekava	Ainevaldkond: keel ja kirjandus	Õppeaine: eesti keel
III kooliaste	IX klass	Tundide arv: 2 tundi nädalas
Õppeaine kirjeldus		
<p>Eesti keele oskus on nii aineõpetuse eesmärk kui ka õppekavas sätestatu omandamise alus. Eesti keele oskus kõnes ja kirjas on inimese identiteedi, tema mõtlemis- ja tundevõime kujunemise alus, jätkusuutliku ja enastjuhtiva õppimise eeldus. Kui õpilane mõistab eesti keele tähtsust sotsiaalse suhtluse vahendina ja rahvusliku kultuuri kandjana, kujuneb ta täisväärtuslikuks ühiskonnaliikmeks, kes suudab ennast erinevates suhtlusolukordades selgelt ja ladusalt väljendada, mõistab erinevaid tekste, on võimeline argumenteerima ja mõtestatud teksti looma.</p> <p>Keeletundides pannakse alus õpilaste sotsiaalsele kirjaoskusele, st oskusele kasutada keelt teadlikult ja kriitiliselt isiklikus ja avalikus elus, õppe- ja tööolukorras. Õpilastes kujundatakse teadmisi ja oskusi, mis hõlmavad keelt, selle variante, eri tüüpi ja liiki tekste ning mis lubavad toime tulla suulise ja kirjaliku suhtlusega, tekstide vastuvõtu ja loomisega. Keeleõpetuse kõrgeim siht on aidata õpilasel kujuneda iseseisvaks teksti vastuvõtjaks ja loojaks, kes on omandanud tänapäeva eesti kirjakeele.</p> <p>Teksti vastuvõtu õpetusega kujundatakse oskust tekste leida ja valida, eesmärgipäraselt lugeda ja kuulata, samuti rakendatakse erinevaid lugemis- ja kuulamisvõtteid ning süvendatakse oskust teksti mõista ja sellele reageerida. Arendatakse kriitilise lugemise oskust ning analüüsitakse erinevaid tarbetekste. Elulähedaste ja tähenduslike aine- ja muude tekstide käsitus lõimitakse tekstide ülesehitusliku eripära, sõnavara, grammatika ja õigekeelsuse õpetamisega, et kujundada õpilases loomulik keeleteadlikkus.</p> <p>Tekstiloomet õpetusega kujundatakse mitmekülgset ja eesmärgistatud eneseväljendusoskust, mille puhul õpilane tajub situatsiooni ja adressaati ning suudab oma mõtteid selgelt ja täpselt, tekstiliigile omasel viisil väljendada. Jutustavate, kirjeldavate ja arutluselementidega tekstide kõrval hõlmab kirjutamine avarat tekstivälja alates tarbetekstidest kuni ilukirjanduseni. Tekstiloomes on põhirõhk kirjutamise protsessil, õpilane järgib kirjutamise etappe alates eeltööst kuni lõpptulemuse vormistamise ja viimistlemiseni.</p> <p>Keeleteadlikkuse õpetusega avardatakse keeleteadmisi, omandatakse õigekeelsuspõhimõtted, kujundatakse eesti keelt väärtustavat hoiakut. Arendatakse oskust tänapäeva eesti kirjakeelt teadlikult kasutada, kujundatakse arusaamist keele arengust ja muutumisest ning murrete eripärast. Keeleteadlikkust, mis peab tagama korrektse ja mitmekülgse kirjakeele omandamise, õpetatakse muude tekstitoimingute osana.</p> <p>Keeletundides omandatakse konkreetseid keeleteadmisi ja praktilisi oskusi, analüüsitakse loetut ja kuulut, kujundatakse keelega seotud hoiakuid ja antakse hinnanguid ning kirjutatakse eri liiki tekste. Arendatakse oskust sobivatest allikatest ja keskkondadest infot hankida, seda lugeda ja kriitiliselt hinnata. Keeleallikate kasutamine lõimitakse tekstiloomesse, st, et õpilane oskab teabe põhjal langetada teadlikke keelevalikuid, mis arvestavad suhtlusolukorra sobivust. Tekstitöös on oluline ka digitaalse sisu loomine, muutmine ja taasesitamine.</p>		

• Õpitulemused:	Metoodilised soovitused, sh õpistrateegiate rakendamine, diferentseerimise võimalused
<ul style="list-style-type: none"> • Õpilane • märkab tekstides ja suhtluses tehtavaid keelevelikuid • järgib eesti õigekirja aluseid ja põhireegleid • põhjendab ja avaldab viisakalt ning asjakohaselt oma arvamust ja seisukohta sündmuse, nähtuse või teksti kohta nii suuliselt kui ka kirjalikult • loeb ja kuulab sihipäraselt, kriitiliselt ning arusaamisega nii oma huvivaldkondade kui ka õpi- ja elutarbelisi tekste • kasutab omandatud keele- ja tekstimõisteid teksti vastuvõtmisel, analüüsimisel ja tõlgendamisel ning seoste loomisel • kasutab tekstide koostamisel tavakohast vormistust ja ülesehitust • suudab asjalikult sekkuda avalikku diskussiooni meediakanalites, üritustel ja mujal; kommenteerib veebis asjakohaselt; • loeb ja kuulab avaliku eluga kursisoleku ja õppimise või töö eesmärkidel ning isiklikust huvist; rakendab lugemise ja kuulamise eri viise ja võimalusi; • loeb ja kuulab sihipäraselt, kriitiliselt ja arusaamisega nii oma huvivaldkondade kui ka õpi- ja elutarbelisi tekste; • valib teadlikult oma lugemisvara; • suudab teha järeldusi kasutatud keelevahenditest, märkab kujundlikkust; • oskab eesmärgipäraselt kirjutada kirjandit; elulugu, avaldusi, seletuskirju ja taotlusi; asjalikke kommentaare ja arvamused; 	<ul style="list-style-type: none"> • Uute teemade seostamine õpituga; • Enesetestimine erinevates veebiharjutustes; • Teemast kokkuvõtte koostamine; • Teemakohaste harjutuste koostamine, ka veebis • Ettekannete tegemine • Reeglite tuletamine praktika põhjal • Tehisintellekti ja oma tekstide võrdlus • Tehisintellekti kasutamine • Reeglite tuletamine praktika põhjal; • Enesehindamine ja -analüüs • Mnemoonikute kasutamine meeldejätmisel. • Materjalide mitmekordne läbilugemine. • Loetust oluliste mõtete markeerimine või allajoonimine lugemise ajal. • Lugemisvalik igale õpilasele vastavalt tema huvidele ja võimetele

<ul style="list-style-type: none">• seostab oma kirjutise ja esinemise sündmuse või toiminguga eesmärgiga ja teiste tekstidega; vahendab kuuldud ja loetud tekste eetilisel, sobiva pikkuse ja täpsusega;• väärtustab eesti keelt ühena Euroopa ja maailma keeltest; suhestab keeli teadlikult, tajub nende erinevusi; edastab võõrkeeles kuuldud ja loetud infot korrektses eesti keeles ja arvestades eesti keele kasutuse väljakujunenud tavasid;• leiab oma sõnavara rikastamiseks keeleallikatest sõnade kontekstitähendusi, kasutusviise ja mõistesuhteid;• tunneb keelendite stiiliväärtust; oskab keelendeid tekstis mõista ja kasutada;• tuleb eesti kirjakeelega toime isiklikus ja avalikus elus	
<ul style="list-style-type: none">• Õppesisu:	
Suuline ja kirjalik suhtlus	
<ul style="list-style-type: none">• Veebisuhtluse eesmärgid, võimalused ja ohud. Veebipõhised suhtluskanalid: jututoad, blogid, kommentaarid. Veebis kommenteerimine. Keeleviisakus ja -väärikus. Anonüümsuse mõju keelekasutusele• Aktuaalse meediateksti kommenteerimine vestlusringis. Loetu kirjalik ja suuline vahendamine. Suhtlemine ajakirjanikuga• Veebilehed: eesmärgid ja ülesehitus. Veebist teabe otsimine, teabeallikate ja info kriitiline hindamine digipädevus: netikett, veebisuhtlus, kriitiline meediatarbimine Teksti vastuvõtt• Tarbetekstide eesmärk, tarbetekstide tunnused ja ülesehitus. Tarbe- ja teabetekstidest olulise info leidmine, süstematiseerimine ja selle põhjal järeltöötamine• Tarbetekstide koostamine ja vormistamine: elulookirjeldus, seletuskiri, avaldus, taotlus.• Funktsionaalstiilid: tarbe-, teabe-, meedia- ja reklaamitekstide keelekasutus• Meediatekstide käsitlemine ja kriitiline teksti vastuvõtte	
Arutluse kirjutamine	
<ul style="list-style-type: none">• Teksti sidusus. Jutustava, kirjeldava ja arutleva tekstiosa sidumine tervikuks	

- Arutlusteema leidmine ja sõnastamine isikliku kogemuse või alustekstide põhjal
- Arutluse põhiskeem: väide, põhjendus, järeldus
- Teksti pealkirjastamine. Tekstilõik, tekstilõigu ülesehitus. Lõikude järjestamise põhimõtted ja võimalused
- Teksti sidusus. Jutustava, kirjeldava ja arutleva tekstiosa sidumine tervikuks
- Sobivate keelendite valimine kõnelemisel ja kirjutamisel vastavalt suhtluseesmärkidele
- Kirjaliku ja suulise keelekasutuse eripära.
- Teksti keeleline toimetamine: sõnastus- ja lausestusvigade parandamine. Keelekujundite kasutamine tekstiloomel: konteksti sobivad ja sobimatud kujundid.

Õigekeelsus ja keelehoole

- Keeleuendus. Kirjakeele areng minevikus ja tänapäeval: olevikuvõimalused ja tulevikuohud
- Keelesugulus, soomeugri ja indoeuroopa keeled
- Eesti keele eripära, võrdlus teiste keeltega. Digipädevus: andmebaaside kasutamine

Häälikuõpetus ja õigekiri

- Õigekirja tervikreeglistik
- Õigekirja tervikreeglistik vastavalt põhikooli lõpetaja õpitulemuste loetelule
- Tsitaatsõnade märkimine kirjas. Võõrnimede õigekiri ja vormimoodustus
- Lühendamise põhimõtted ja õigekiri, lühendite käänamine
- Poolitamine, sh võõrsõnade ja nimede
- Arvuti keelekorrektori kasutamine, veebisõnastikud, eesti keele käsiraamat, keelenõu

Sõnavaraõpetus

- Keelendite stiilivärving, seda mõjutavad tegurid. Fraseologismid, nende stiilivärving
- Sõnavara täiendamise võimalused: sõnade tuletamine, liitmine ja tehissõnad. Sagedamini esinevad tuletusliited ja nende tähendus
- Eesti keele olulisemad sõna- ja käsiraamatud, keelealased veebiallikad. Sõnaraamatute kasutamine sõnade tähenduse ja stiilivärvingu leidmiseks
- Sobivate keelendite valimine kõnelemisel ja kirjutamisel vastavalt suhtlusolukorrale

Põhimõisted	
keelkond, algkeel, fraseologism, metafoor, epiteet, süno-, anto-, homonüüm, polüseem, tegusõna valents, stiilivärving, modaalsus, multimodaalne tekst, suhtlusmoodus, vorm, funktsioon, fakti ja arvamuse eristamine, meedia olemus ja eesmärgid tänapäeval, meediaetika kesksed põhimõtted, uudis, reportaaž, meediatekstide põhiliigid ja tunnused: uudislugu, arvamislugu, mõjutamisvõtted, kriitiline lugemine	
Kooli väärtuste arendamine:	
<ul style="list-style-type: none"> • KOOSTÖÖd praktiseeritakse erinevate rühma- ja paaristööde tegemisel • LOOVUS areneb erinevaid tekste lugedes ning luues ja probleemülesandeid lahendades • KESKKONNAHOIDU toetavaid eriliigilisi tekste käsitletakse keeletundides, • TERVIS – ka keeletundides pöörame tähelepanu vaimse, füüsilise, sotsiaalse tervise hoidmisele ja edendamisele ning tervislike harjumuste kujunemisele. • ETTEVÕTLIKKUSE arendamine käib erinevate loodavate tarbetekstide ja tulevikuperspektiivi seadvate loovtekstide kirjutamise kaudu, 	
Lõiming:	Hindamine:
<p>Ühiskonnaõpetus, kirjandus, võõrkeeled, ajalugu, loodusaineid, muusika, kunst, tehnoloogia- ja liikumisõpetus, matemaatika – kõigi ainetega lõimub eesti keel kui aine, kus jälgitakse eri keeletasandeid, keele arengut ajas, ruumis ja erinevatel mõjuväljadel, just keele kaudu omandatakse muudki õppeained</p> <ul style="list-style-type: none"> • ajalugu, geograafia – keele muutumine ajas ja ruumis • Teised keeled– muutevormide võrdlus • muusika, hiina keel – keele toonid, nende eristamine, võrdlus eesti keelega • kirjandus, ajalugu, loodus- ning ühiskonnaõpetus jt õppeained – illustreeritud tekstid ja nende kohasus, keele kujunemise mõjurid • matemaatika, füüsika, keemia – arvsõnade, ühikute kirjutamine 	<p>Hindamine: Jooksev hindamine toimub tunnis omandatud teadmiste rakendamise eest praktilistes ülesannetes. Õpilane saab pidevalt suulist tagasisidet oma soorituste kohta.</p> <p>Loovtundides toimub hindamine loovuse ja teoreetiliste teadmiste koosrakendamise eest:</p> <p>Iga teema eest saavad õpilased hinde kas kontrolltöö, loovteksti vms põhjal. Jooksvaid hindeid saab õpilane aktiivse töö eest tundides. Koostööoskust, kuulamis- ja kõnelemisoskust hinnatakse rühmatööde ja ühiste loovtööde puhul.</p> <p>Hindamise aluseks on kooli hindamisjuhend. Õpilane saab suulist ja kirjalikku tagasisidet ning hindeid. Hindega „5” hinnatakse õpilast, kes on saavutanud 90–100% maksimaalsest võimalikust punktide arvust, hindega „4” 75–89%, hindega „3” 50–74%, hindega „2” 20–49% ning hindega „1” 0–19%.</p>
Kooliastme teadmised, oskused ja hoiakud:	
Õpilane	
1) väärtustab oma rahvapärimust ja kultuuri mitmekesisust;	

- 2) väärtustab eesti keelt kui kultuuri kandjat ja avaliku suhtluse vahendit.
- 3) on keeleteadlik, väljendab end eesmärgipäraselt, selgelt, asjakohaselt ja keeleliselt korrektselt suuliselt ning kirjalikult;
- 4) loeb tekste vilunult, eesmärgistatult ja kriitiliselt eri keskkondades ja allikatest;
- 5) kirjutab eesmärgistatult ja keeleliselt korrektselt eri liiki tekste eri keskkondades ja allikate toel;
- 6) analüüsib ja hindab kriitiliselt eri liiki suulisi ja kirjalikke tekste, arvestab intellektuaalomandiga;
- 7) mõistab eri tüüpi ja liiki tekstide ülesehitust, sisu, keelelist eripära ning funktsiooni;
- 8) kujundab lugemise kaudu väärtushoiakuid ja tõekspidamisi;
- 9) väljendab end sobivat ja rikkalikku sõnavara kasutades;
- 10) omandab lugemisharjumuse ja väärtustab lugemist.